

REFLEKTIONSMATERIAL TILL
DUKTIGA FLICKORS REVANSCH

”Jag kräver ingenting, men jag vill ha allt.”

Dessa ord, formulerade av skådespelerskan Ingrid Bergman, fick mitt tonåriga jag i slutet av åttiotalet att känna en enorm komma hem-känsla. Att som kvinna kunna få allt. Att inte tvingas ha lägre ambitioner. Att faktiskt få tillåta sig själv att ha samma drömmar som män. Att inte behöva vara antingen mamma eller yrkeskvinna, utan både och. Att flit, strävsamhet och förväntningar alltid ska löna sig. Att aldrig låta någon stå i vägen för mina drömmar. Kort sagt en, ”jag vill ha allt-feminism”, varken mer eller mindre. Detta ska vara min feminism, och är min feminism idag.

Jag har aldrig någonsin skämts för eller skämts av min duktighet. Jag uppmuntrades redan som liten att alltid göra mitt bästa. Att ta skolan på största allvar. Att vara duktig för min egen skull. Att inte behöva ta mig an den så duktiga, men ack så skavande kvinnoroll som släktens duktiga kvinnor tidigare hänvisats till. Att helt enkelt veta mitt värde. Det har hjälpt mig enormt genom åren, både på ett personligt, professionellt och politiskt plan.

För det är inte fult att vara duktig. Den största risken är inte att sikta för högt och misslyckas, utan att sikta under sin förmåga. Den duktiga flickan är smart, skarp och driven. Om henne handlar min bok. Och om att vara duktig för sin egen skull. Alla borde vara duktiga flickor. Det är dags för duktiga flickors revansch.

Birgitta Ohlsson

Duktiga flickors revansch är en viktig bok. Den belyser den viktiga frågan om hur duktighet blivit förknippat med stress och ohälsa istället för att vara något bra och eftersträvänt.

Att stanna upp och reflektera över sin egen duktighet, sina val och hur en tänker om sina valmöjligheter blir ett stort steg i att ta tillbaka ordet duktig och känna stolthet över sin duktighet.

Välkommen till reflektionshandledningen till Duktiga flickors revansch, njut av resan!

Mona Almborg, Studieförbundet Vuxenskolan

© Studieförbundet Vuxenskolan, 2017

Redaktör och grafisk produktion: Mona Almborg

Studieförbundet Vuxenskolan

Besöksadress: Franzégatan 6

Postadress: Box 30083, 10425 Stockholm

Tel: 08-58768600

E-post: info@sv.se

Webb: www.sv.se

BOKCIRKEL FÖR DUKTIGA FLICKORS REVANSCH

Det föreslagna upplägget för den här studiecirkeln är på fyra tillfällen. Ni kan träffas fysiskt eller tillexemplet bilda en Facebook grupp där ni reflekterar tillsammans över reflektionsfrågorna. Vare sig ni träffas fysiskt eller på nätet behöver någon av er ta på sig att vara samtalsledare/cirkelledare föra att föra dialogen framåt. Du hittar all information om hur du startar en cirkel på www.sv.se/om-sv/starta-en-egen-studiecirkel.

SAMTALSLEDARE

Som ledare i den här cirkeln är en av dina uppgifter som samtalsledare att du ska föra dialogen och cirkeln framåt mot målet. Du har också kontakt med er kontaktperson på Studieförbundet Vuxenskolan.

DIALOGEN I FOKUS

Att leda ett samtal innebär inte bara att fördela ordet rättvist, utan att stimulera så många som möjligt att delta i samtalet. Våga ställa frågor, och uttrycka sina åsikter. Grunden är att lyssna och vara genuint nyfiken. Om du är kunnig på temaområdet, använd dina kunskaper till att lyfta fram andra istället för att prata själv.

Ni kanske vill fördjupa er i något avsnitt från boken? Vi har lagt in tips på böcker som ni kan läsa vidare i och även de använda som underlag i en bokcirkel även om dessa inte har någon handledning kopplad till sig.

För praktiska frågor, hjälp med planering och rapportering, kontakta ditt lokala SV kontor.

Du hittar kontaktuppgifter på www.sv.se/avdelningar.

Tillfälle 1

DEM ÄR DEN DUKTIGA FLICKAN?

- Vilket förhållande har du till ordet duktig och duktighet?
- Hur blev "att vara duktig" något som förknippas med stress och ohälsa?
- Hur ser den "duktiga flickan" ut i olika åldrar?
- Var finns den duktiga flickan förutom i skolan och på arbetsplatsen?
- Hur hjälper vi barn och unga att ha sunda relationer till sina prestationer?
- Hur ger du beröm till barn?
- Hur ger du beröm till andra vuxna?
- Skiljer du på hur du ger beröm till tjejer respektive killar?
- Hur kan vi tillsammans underlätta för de duktiga och ofta blyga barnen, kuddflickorna, i skolans miljöer för att de ska kunna ta mer plats?

BOKTIPS!

Good enough: bli fri från din perfektionism av Elizabeth Gummesson, 2010
Good enough för föräldrar av Elizabeth Kuylenstierna, 2013

HUR SER DIN FEMINISTISKA HISTORIA UT?

- Vilka kvinnliga förebilder har du i din närhet?
- Vilka förutsättningar hade dina släktingar för att kunna förändra sina liv?
- Vilka förväntningar och vilka normer har de fört över till ditt liv?

BOKTIPS!

Kvinnor på gränsen till genombrott, av Ulrika Knutsson
Pennskaftet, av Elin Wägner
Se serien Fröken Friman på SVT play

Tillfälle 2

MYTER

MYT 1.

DUKTIGA FLICKOR FÅR ANOREXIA AV ATT PLUGGA HÅRT

Hur uppfattar du att synen på myten är?

MYT 2.

DUKTIGA FLICKOR ÄR PSYKISKT SKÖRA

Varför tror du att den myten uppkommit?

MYT 3.

DUKTIGA FLICKORS SKOLFRAMGÅNG BEROR PÅ FLUMSKOLAN

Hur förminskar den här myten prestationen?

MYT 4.

DUKTIGA OCH SÄRBEGÅVADE FLICKOR TAR PLATS

Varför tror du att det fortfarande är så att pojkar ofta tar mer plats i klassrummen?

MYT 5.

DUKTIGA FLICKOR GYNNAS AV EN "KVINNLIK" SKOLMILJÖ

Forskning visar att så inte är fallet, vad är din reflektion av att myten ändå finns?

MYT 6.

DUKTIGA FLICKOR ÄR VINNARE VID GRUPPARBETEN

Har du råkat ut för "glidarmentalitet"?
Hur bemötte du det eller hur önskar du att du kunde bemöta det?

MYT 7.

DUKTIGA FLICKORS KARRIÄRER MISSGYNNAS NÄR DE BLIR MAMMOR

Har din karriär fått stå tillbaka pga att du blivit mamma?

Vad kan en själv göra för att underhålla sina karriärmöjligheter under småbarnsåren?

MYT 8.

DUKTIGA FLICKORS DUKTIGHET BEKRÄFTAS AV MÄN

Om män kategoriskt överskattar sin egen och andra mäns prestation, kan kvinnor "svara med samma mynt"? Eller hur ser du att vi skulle kunna lyfta kvinnors prestationer så att de lyser lika starkt som mäns?

MYT 9.

DUKTIGA KVINNOR ÄR VITA SVENSKA MEDELKLASSKVINNOR

Om "duktighet" är en möjlighet att läsa på universitet och göra en klassresa, hur skulle samhället då kunna stödja för att kunna ta sig från utanförskapsområden?

MYT 10.

DUKTIGA FLICKOR UNDERVÄRDERAR SIN DUKTIGHET

Har just trenden att flickor inte väljer naturvetenskapliga ämnen och matematik i lika stor utsträckning som humanistiska och samhällsvetenskapliga fortfarande med tradition att göra?

Om du skulle ha möjligheten att påverka intresset hos nästa generation för alla ämnen, hur skulle du göra då?

Tillfälle 3

MOTSTÅNDET

- Hur håller omvärlden tillbaka den duktiga flickan?
- Hur kan vi hjälpa varandra att krossa glastak?
- Hur kan vi underlätta för nästa generation?
- Vilken är din reflektion över hur föräldraledighet och vård av barn ska fördelas i föräldraskapet? Hur har ni gjort/hur skulle du vilja göra?
- Paralleller kan dras mellan dåtidens lantbrukar- och arbetarflickor med läshuvud som inte tilläts eller uppmuntrades att läsa vidare, med dagens glömda flickor som lever i hederskulturer. Hur kan lärdomar från arbetet med att alla ska kunna läsa vidare oberoende bakgrund, lyfta dagens duktiga flickor i hederskulturer?

HÄRSKARTEKNIKER

Osynliggörande

Förlöjligande

Underhållande av information

Dubbelbestraffning

Objektifiering

Hot, alternativt hot om våld

Splittring

- Vad har du upplevt?
- I vilket sammanhang, i arbetet, förening, eller förhållande?
- Hur bemötte du det eller hur önskade du att du kunde bemöta det?

LEADERSHIP BY FEAR

- Har du upplevt chefer som kan betecknas som mansgrisar och är lynniga?
- Hur har det påverkat dig?

FÖRÄNDRA KÖNSROLLER

Det offentliga rummet är planerat för män. Vid tv-debatter erbjuds kortare män lådor att stå på, vilket kvinnor inte erbjuds. Headsetsmickar har en batteridosa som är gjord för att sättas i innerfickan på kavajen, kvinnokläder har oftast ingen innerficka. Listan kan göras lång där olika fysiska förutsättningar och konstruerade olikheter ger olika förutsättningar att känna sig bekväm. Detta inte bara för män och kvinnor utan också olika faser i livet, olika funktionsvariationer och olika kulturer.

- Hur påverkar yttre förutsättningar dig att ta plats i styrelser, i politiken och på jobbet?
- Varför är lagsporter fortfarande uppdelade i flick- och pojksерier? Behöver de ens vara uppdelade i flick- och pojklag?
- Lek med tanken att sporter inte skulle delas in i dam och herrklasser/lag, hur skulle det kunna se ut?
- Duktiga flickor hånas som ”prestationsprinsessor” och ges självhjälpsböcker för att stärka självkänslan istället för att uppmuntra vinnarinstinkten som hos pojkar.
- Hur påverkar omvärldens uppfattning av en ”duktig flicka” självbilden och självkänslan vs en pojkes?
- Och hur kan du göra för att uppmuntra vinnarinstinkten hos både flickor och pojkar?

BOKTIPS!

Love Leadership: The New Way to Lead in a Fear-Based World av John Hope Bryant, Engelska, 2009

Härskarteknik: den fula vägen till makt av Elaine Eksvärd, 2012

Sociala medier och härskartekniker av Annakarin Nyberg, Mikael Wiberg, 2014

Tillfälle 4

MAKTEN

- Hur har du makt över din egen ekonomi?
- Känner du att du har makt över din karriär och utvecklingsmöjligheter i ditt yrke?
- Hur fördelar ni ansvaret i ditt eventuella förhållande för hem, barn, bilar, trädgård osv?
- Vad grundar sig den fördelningen på? På intresse, allt arbete delas lika, den som har mest kunskap?
- Vad tycker du det behöver göras för strukturella ändringar för att kvinnor ska kunna ta mer plats i maktpositioner?

BOKTIPS!

Du kan göra skillnad: vilka mål har du för din privatekonomi? av Niklas Lorentzon, 2013
Omval: hur du väljer om ditt liv och din karriär (innan någon annan gör det åt dig) av Anna Iwarsson, 2015

DUKTIGA FLICKORS 10 BUDORD

1. **DU SKA KRÄVA MERITOKRATI**
Hur ser det ut på din arbetsplats, går meriter före kön eller ålder?
Upplever du att det är lika för kvinnor och män att göra karriär i ditt yrke?
2. **DU SKA INTE LÅTA DIN BAKGRUND AVGÖRA DIN FRAMTID**
Hur har din bakgrund och uppväxt påverkat dina val av utbildningar och inriktningar i skolan?
Vad har påverkat ditt val av bostadsort och påverkar det dina möjligheter till att leva det liv du vill?
3. **DU SKA INTE CURLA KARLARNÄ**
Hur kan curlandet av män ta sig för uttryck?
Finns det tillfällen du curlar män i din närhet?
Curlas du som kvinna av män i din närhet, i så fall när?
4. **DU SKA INTE KÄNNA SKULD**
Känner kvinnor mer skuld än män?
Känner du skuld för saker som du borde vara bättre på?
I så fall, vad och hur skulle du kunna göra upp med dina skuldkänslor?

5. **DU SKA AVSLÖJA SMÅPÅVARNA**

Vilka berättelser av småpåvar bär du med dig?
Hur påverkar de ditt liv idag?
Kan du "göra slut med dem"?

6. **DU SKA VÄLJA DEN RÄTTA/RÄTTE MED OMSORG**

Om du lever i ett förhållande, upplever du det som jämställt?
Hur kan en jobba för att båda parter i ett förhållande får blomstra och göra det den vill?

7. **DU SKA INSE ATT CASH IS QUEEN**

Tar du "hand om" din ekonomi, är du strategisk för att tjäna mer pengar?
Om du lever i ett sammanboende förhållande, hur har ni delat upp ekonomin? Betalar ni 50/50, procentuellt på era inkomster eller hur har ni fördelat gemensamma kostnader?

8. **DU SKA SÄGA JA TILL MAKT**

Får en makt eller tar en makt?
Hur gör du för att få mer att säga till om på arbetsplatsen, i föreningen, partiet?

9. **DU SKA VARA SNÄLL, MEN INTE DUMSNÄLL**

Händer det att du är dumsnäll?
Varför i så fall?
Är du snäll mot dig själv?

10. **DU SKA FÖLJA DIN KANARIEFÅGEL**

Följer du dina drömmar?
Om inte, vilka hinder finns och vem har satt upp dem?
Hur kan du följa din kanariefågel?
Hur uppmuntrar vi andra att leva sina drömmar? Om du har barn i din närhet, hur visar du att de kan bli och göra precis vad de vill?

SYSTEMSKAP

- Hur bygger vi systemskap som främjar varandras utveckling?
- Hur kan vi bli mer snälla mot varandra som kvinnor?

BOKTIPS!

Connected: mänskliga relationer, sociala nätverk och deras betydelse i våra liv av Nicholas A. Christakis, James H. Fowler, 2010

**Studieförbundet
Vuxenskolan**